

Поради щодо закупівлі електричної енергії на 2025 рік

Як правильно визначити предмет закупівлі електроенергії? Які є особливості визначення очікуваної вартості для проведення закупівлі електроенергії? Що слід врахувати під час формування тендерної документації з проєктом договору про закупівлю ЕЕ? Поговоримо про це саме в цій статті, щоб вдало закупити електроенергію на 2025 рік. Тож почнемо!

Як правильно визначити предмет закупівлі

Першим етапом будь-якої закупівлі, в тому числі електричної енергії, є планування. Адже, як-то кажуть, як корабель назвеш, так він і попливе. Тож при плануванні закупівлі електричної енергії для початку необхідно правильно визначити предмет закупівлі.

Щоб правильно визначити предмет закупівлі, звернемося до норм законодавства у сфері електричної енергії та публічного законодавства, адже вони тісно переплелися між собою.

Для початку трішки історії в галузі електричної енергії, щоб надати додаткові аргументи на користь того, що закупівлю розподілу варто здійснювати окремо від закупівлі електроенергії.

11.06.2017 набув чинності Закон України «Про ринок електричної енергії» від 13.04.2017 № 2019-VIII (далі — Закон № 2019), у зв'язку із цим розпочався процес реформування ринку електричної енергії в Україні. Реформа галузі включала низку кардинальних змін, **серед яких і відокремлення функції з розподілу електричної енергії від функцій виробництва, передачі та постачання**, тобто створення відповідних окремих юридичних осіб, державне регулювання монопольних ринків (передача та розподіл електричної енергії), а також запровадження конкурентних механізмів функціонування ринку електричної енергії, розвиток вільної добросовісної конкуренції на товарному ринку електричної енергії (виробництво та постачання), вільний вибір контрагентів та забезпечення права споживача вибирати постачальника електричної енергії.

Положеннями Закону № 2019, а саме пунктом 13 розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення», визначено з 01.01.2019 вжити заходів для відокремлення оператора системи розподілу від виробництва, передачі, постачання електричної енергії шляхом створення відповідних суб'єктів господарювання. Та, враховуючи норми статті 47 Закону № 2019, відбулося відокремлення видів діяльності з розподілу електричної енергії та постачання електричної енергії споживачам в існуючих вертикально інтегрованих енергопостачальних компаніях, що є необхідним та найважливішим чинником для забезпечення конкуренції на ринку електричної енергії.

Відповідно, суб'єкт господарювання не матиме права одночасно здійснювати діяльність з розподілу та постачання електричної енергії. Так, розподіл електричної енергії здійснюють оператори систем розподілу (суб'єкти природних монополій), а постачання електричної енергії споживачам — окремі від операторів систем розподілу юридичні особи — електропостачальники, які вибираються споживачами за вільними (ринковими) цінами.

Тобто послуги з постачання та розподілу електричної енергії надаються окремими суб'єктами господарювання. Читайте також [практику ДАСУ щодо закупівлі електроенергії з розподілом](#).

З урахуванням положень частини 6 статті 72 Закону слід зазначити, що з 01.01.2019 постачання електричної енергії споживачам здійснюється **за вільними цінами**, крім випадків, встановлених Законом № 2019, а саме постачання електроенергії споживачам постачальниками універсальних послуг та постачальниками «останньої надії».

Також відповідно до листа Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі — НКРЕКП), від 08.08.2019 № 8312/13.1-7-19 з 01.07.2019 для забезпечення постачання електричної енергії споживачам, зокрема тим, які здебільшого приєднані до мереж систем розподілу та не мають прямих договірних відносин з оператором системи передачі (ДП «НЕК „УКРЕНЕРГО“»), електропостачальник повинен закуповувати послуги з передачі електричної енергії в оператора системи передачі (суб'єкта природної монополії), вартість яких оплачується електропостачальником окремо від закупівлі електричної енергії на ринку електричної енергії, за відповідно укладеним договором безпосередньо між електропостачальником та ДП «НЕК „УКРЕНЕРГО“».

Тобто із зазначеного вище випливає, що електрична енергія закуповується разом із послугою з передачі електричної енергії електропостачальником, а розподіл електричної енергії надає оператор системи розподілу.

Рухаємося далі й торкнемося самого поняття електричної енергії й до чого воно відноситься.

Відповідно до пункту 26 частини 1 статті 1 Закону № 2019 **електрична енергія** — енергія, що виробляється на об'єктах електроенергетики і **є товаром**, призначеним для купівлі-продажу.

А також відповідно до Правил роздрібного ринку електричної енергії, які затверджено постановою НКРЕКП «Про затвердження Правил роздрібного ринку електричної енергії» № 312 від 14.03.2018 (далі — ПРРЕЕ), **електрична енергія** (активна) — енергія, що виробляється на об'єктах електроенергетики і **є товаром**, призначеним для купівлі-продажу.

Разом з цим пунктом 78 частини 1 статті 1 Закону № 2019 визначено, що **розподіл електричної енергії** — це транспортування електричної енергії від електроустановок виробників електричної енергії або електроустановок оператора системи передачі мережами оператора системи розподілу, крім постачання електричної енергії.

Крім цього, пунктом 2.1.2 ПРПЕЕ визначено, що оператор системи зобов'язаний укласти **договори про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії** з усіма споживачами, електроустановки яких приєднані до електричних мереж на території діяльності відповідного оператора системи. Не допускається розподіл (передача) електричної енергії до точки розподілу електроустановки споживача за відсутності діючого договору про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з таким споживачем, крім випадку здійснення розподілу (передачі) електричної енергії оператором системи до власних електроустановок.

Пунктом 3.1.1 ПРПЕЕ визначено, що постачання (продаж) електричної енергії споживачу здійснюється за договором про постачання електричної енергії споживачу обраним споживачем електропостачальником, який отримав відповідну ліцензію, за вільними цінами, крім постачання електричної енергії постачальником універсальної послуги або постачальником «останньої надії».

Отже, ідеться **саме про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії** для можливості замовником (споживачем) отримати електричну енергію від електропостачальника.

Тепер звернемося до норм публічного законодавства.

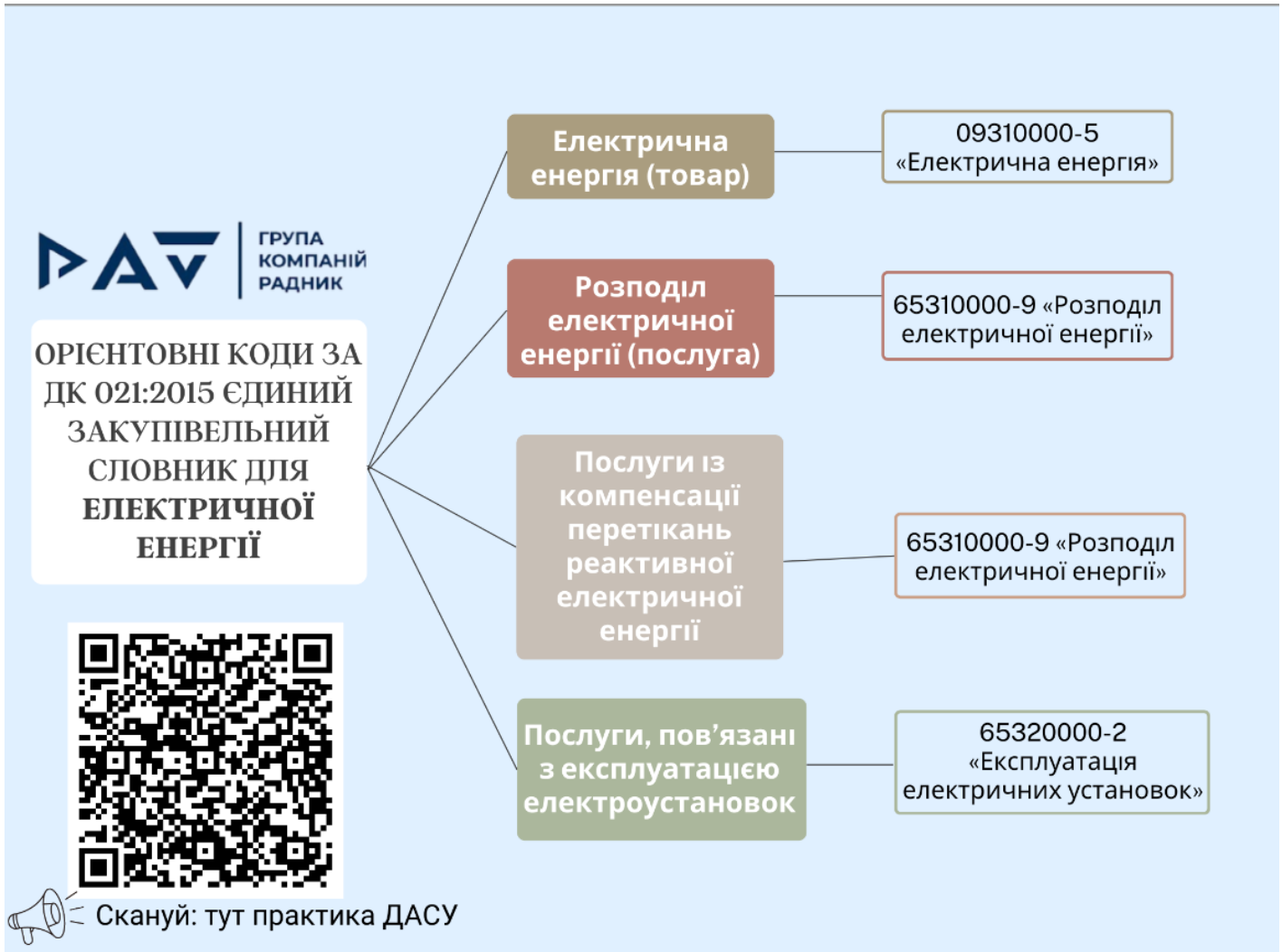
Відповідно до норм пункту 3 Порядку визначення предмета закупівлі, затвердженого наказом Мінекономіки № 708 від 15.04.2020, предмет закупівлі товарів і послуг визначається замовником згідно з пунктами 21 і 34 частини 1 статті 1 Закону та **за показником четвертої цифри** Єдиного закупівельного [словника](#).

Пунктом 34 частини 1 статті 1 Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — [Закон](#)) визначено поняття «товари» — продукція, об'єкти будь-якого виду та призначення, у тому числі сировина, вироби, устаткування, технології, предмети у твердому, рідкому і газоподібному стані, а також послуги, пов'язані з постачанням таких товарів, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих товарів; та, відповідно, пунктом 21 визначено поняття «послуги» — будь-який предмет закупівлі, крім товарів і робіт, зокрема транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-дослідні або дослідно-конструкторські розробки, медичне та побутове обслуговування, найм (оренда), лізинг, а також фінансові та консультаційні послуги, поточний ремонт, поточний ремонт з розробленням проектної документації.

Узагальнюючи все вищевикладене, доходимо висновку, що у розумінні Закону, ПРПЕЕ та Закону № 2019 **електрична енергія є товаром**, розподіл електричної енергії є послугою з розподілу електричної енергії.

Тому при плануванні закупівлі саме електричної енергії вибираємо код національного класифікатора України ДК 021:2015 Єдиного закупівельного словника — 09310000-5 Електрична енергія: **Електрична енергія, код 09310000-5 Електрична енергія за ДК 021:2015 Єдиного закупівельного словника.**

Для послуги з розподілу електричної енергії доцільно вибрати код національного класифікатора України ДК 021:2015 Єдиного закупівельного словника — 65310000-9 Розподіл електричної енергії: **Послуги з розподілу електричної енергії, або Розподіл електричної енергії, код 65310000-9 Розподіл електричної енергії за ДК 021:2015 Єдиного закупівельного словника.**

Як бачимо, це різні предмети закупівель, для них є окремі коди ДК 021:2015 Єдиного закупівельного словника, тому мають бути укладені окремі договори.

Практика ДАСУ

Такої ж позиції дотримується і Державна аудиторська служба України (далі — ДАСУ), з якою можна ознайомитись за моніторингом UA-M-2023-11-07-000047,

оголошення UA-2022-12-28-013776-а. ДАСУ вважає, що у разі закупівлі електричної енергії разом з послугою з розподілу і включення в ціну електричної енергії окрім послуг з передачі ще й послуги з розподілу, замовником розроблено та затверджено тендерну документацію без дотримання норм визначення предмета закупівлі відповідно до Єдиного закупівельного словника, чим порушено вимоги абзацу першого частини 3 статті 22 Закону та пункту 28 Особливостей, бо послуги з розподілу електричної енергії віднесено до ДК 021:2015: 65310000-9 — Розподіл електричної енергії.

Визначення очікуваної вартості для проведення закупівлі електроенергії

Другим важливим етапом закупівлі електричної енергії є визначення очікуваної вартості. Для цього слід дослідити ринок електричної енергії. Зробити це можна за допомогою сайту ДП «Оператор ринку» за посиланням <https://www.oree.com.ua/>, де в розділі огляду ринку (декадні звіти) можна побачити середньозважену ціну «на ринку на добу наперед».

Для формування очікуваної вартості закупівлі електричної енергії, якщо у вас не затверджено аналогічний внутрішній документ, доцільно використовувати метод порівняння ринкових цін відповідно до примірної методики визначення очікуваної вартості предмета закупівлі, затвердженої наказом Мінекономіки від 18.02.2020 № [275](#), та отримати комерційні пропозиції, не менше трьох, від контрагентів, відправивши їм попередньо запити, що дозволить краще зорієнтуватись щодо ринку цін на електричну енергію та прийняти рішення стосовно очікуваної вартості закупівлі електричної енергії тощо (ось [приклад листа-запиту цінової пропозиції](#)).

На підставі отриманої інформації сформувані ціну за 1 кВт·год електричної енергії шляхом множення очікуваної потреби на середню ціну за 1 кВт·год електричної енергії та обов'язково включити в ціну електричної енергії ціну (тариф) послуг оператора системи передачі, встановлену Регулятором, яка діє для відповідного розрахункового періоду за 1 кВт·год без ПДВ.

Можете глянути [тариф на послуги з передачі електричної енергії на 2024 рік](#), який є регульований та оприлюднюється на [сайті НКРЕКП](#).

Формування тендерної документації з проектом договору про закупівлю ЕЕ

Третім етапом є формування тендерної документації з проектом договору про закупівлю. На що ж слід звернути увагу при формуванні тендерної документації?

Найперше — це те, що пунктом 29 Особливостей визначено, що у разі проведення відкритих торгів згідно з цими особливостями для закупівлі твердого палива, бензину, дизельного пального, природного газу, газу скрапленого для автомобільного транспорту, газу скрапленого для комунально-побутового споживання та промислових цілей, **електричної енергії** положення пунктів 1 і 2 частини 2 статті 16 Закону замовником не застосовуються.

Тобто кваліфікаційні критерії, такі як наявність в учасника процедури закупівлі обладнання, матеріально-технічної бази та технологій та наявність в учасника процедури закупівлі працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід, **не встановлюються**.

У разі здійснення закупівель, визначених абзацом першим пункту 29 Особливостей, замовники не можуть встановлювати вимоги до предмета закупівлі, що не передбачені відповідним національним стандартом (за наявності національного стандарту для відповідного предмета закупівлі).

Ще одним важливим моментом є істотні умови договору на постачання електричної енергії. Підпунктом 3.2.7 ПРРЕЕ визначено, що договір про постачання електричної енергії споживачу містить такі істотні умови, як:

загальні положення;

предмет договору;

умови постачання;

якість постачання електричної енергії;

ціна та/або порядок її розрахунку, порядок обліку та оплати електричної енергії;

права та обов'язки споживача;

права та обов'язки електропостачальника;

відповідальність сторін;

порядок зміни електропостачальника;

порядок врегулювання спорів;

умови форс-мажорних обставин;

строк дії договору;

реквізити сторін;

порядок організації комерційного обліку електричної енергії та надання даних комерційного обліку електричної енергії відповідно до забезпечення послуг комерційного обліку;

інші умови.

Тобто в договорі про закупівлю електричної енергії всі наведені в підпункті 3.2.7 ПРРЕЕ умови договору є істотними.

В тендерній документації, а саме в проєкті договору, доцільно визначити **порядок розрахунку та зміни ціни постачання електричної енергії**, для того щоб учасники, які візьмуть участь у закупівлі електричної енергії, розуміли, з яких показників складається ціна за 1 кВт·год електричної енергії і яким чином вона може змінюватись в процесі виконання договору.

З таким порядком можна ознайомитись у [проєкті договору про закупівлю електричної енергії на порталі «Радник у сфері публічних закупівель»](#).

Крім цього, враховуючи саму специфіку закупівлі електричної енергії, недоцільно встановлювати в тендерній документації та в проєкті договору про закупівлю умови / вимоги, які ускладняють процес проведення закупівлі, подальшої кваліфікації учасників та виконання договору про закупівлю.

Висновок

Для успішного проведення закупівлі електричної енергії необхідно правильно:

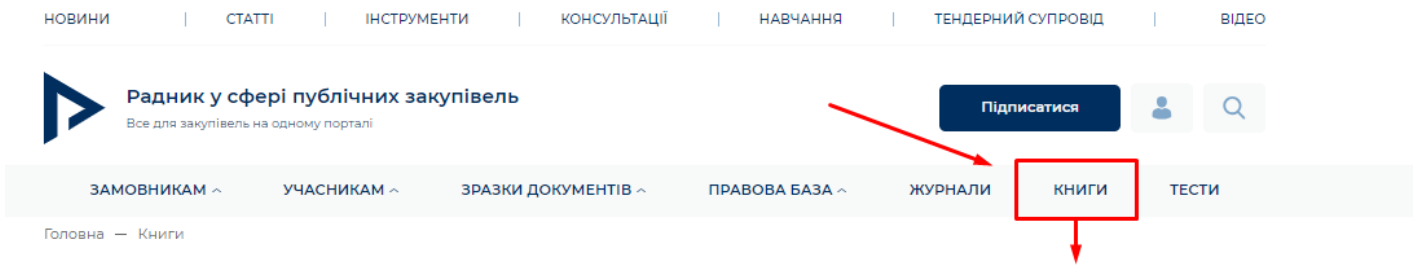
визначити предмет закупівлі;

визначити очікувану вартість закупівлі;

сформувати тендерну документацію;

сформувати проєкт договору.

Більше інформації — в електронній книзі [«Закупівля електричної енергії в період дії воєнного стану»](#).

Закупівля електричної енергії в період дії воєнного стану

1420 26 Лютого 2024

Електрична енергія потрібна кожному як у побуті, так і на роботі. Якщо ви працюєте уповноваженою особою, то на вас може бути покладений такий важливий обов'язок, як закупівля електричної енергії. Щоб хоч трішечки вам допомогти та підказати, як правильно та без порушень провести таку закупівлю, ми створили цю електронну книгу, що містить усі необхідні вам статті!

ЗМІСТ

I. Рекомендації Мінекономіки

- [Зміна ціни в договорах про закупівлю електричної енергії за правилами воєнного стану](#)

II. Ціна на ринку електричної енергії

- [Зміни, внесені в Правила роздрібного ринку електричної енергії на початку 2023 року](#)
- [Зміна тарифу на передачу електричної енергії з 01.04.2023](#)
- [Тарифи на електроенергію: до чого слід готуватись замовникам у липні 2023 року](#)
- [Зміна тарифу на передачу електроенергії з 01.07.2023: останнє підвищення на передачу в цьому році!](#)
- [«Безпечні» періоди для визначення коливання ціни електричної енергії на ринку «на добу наперед»](#)
- [Враховуємо новий тариф на послуги з передачі електричної енергії на 2024 рік](#)
- [Як користуватись додатком до договору постачання електроенергії щодо зміни ціни від Радника](#)
- [Закупівля послуг з розподілу електричної енергії: тарифи на 2024 рік](#)
- [Враховуємо тариф НКРЕКП на послуги постачальників універсальних послуг з 01.02.2024](#)